

HISTÓRIA BEŇADOVA

1900 – 1950

Pamätná kniha o Beňadove bola vedená od roku 1936 notárom z Oravského Veselého, ale jej záznamy sú nevyhovujúce, preto sa založili do archívu. Prvá skutočná kronika našej dediny Beňadovo sa začala písať od roku 1952. Najskoršie zápisy sú od roku 1945, avšak mnohé dôležité udalosti, najmä z duchovného života dediny, nie sú vôbec zaznamenané. V roku 2020 sa napísala nová monografia obce. Všetky možné udalosti, zápisy a záznamy o našej dedine, ktoré sa podarilo zistiť a zozbierať z archívov, matrik a svedectiev starších dedinčanov, sme sa rozhodli doplniť aj do kroniky. Celá história našej obce v minulom storočí je písaná v chronologickom poradí tak, ako sa udalosti v ktorý ten rok udiali.

Rok 1900

Richtárom obce je Štefan Triebel, zástupcom Ondrej Klimek až do roku 1905. Členmi obecnej rady sú Štefan Triebel, Ján Paterek, Matej Klimek, Jozef Bugaj, Jozef Bugaj Ferenc, Jozef Hušla, Jozef Majda st. a Jozef Majda ml.

Postavila sa nová drevená škola s č. domu 59. V škole bola zriadená jedna učebňa a jeden služobný byt pre učiteľa s dvoma izbami, kuchyňou a predsieňou. Vyučovalo sa striedavo – doobeda a poobede. Vedľa školy sa nachádzali latríny a malý školský dvor. Za správu školy zodpovedá školská stolica – farár, predseda, gazda, učiteľ a radoví členovia.

Dedina má 412 obyvateľov: 29 obyvateľov je vo veku 60 rokov a viac

69 obyvateľov je vo veku 40-50 rokov

109 obyvateľov je vo veku 20-30 rokov

64 obyvateľov je vo veku 12-19 rokov

60 obyvateľov sú deti vo veku 6-11 rokov

81 obyvateľov sú deti do 6 rokov

V manželstve žije 141 mužov a žien. Vdovcov a vdov je spolu 19. Až 251 je slobodných ľudí.

V dedine sú všetci Slováci, okrem jedného Maďara a jedného Nemca. Všetci sú katolíci okrem troch židov. Čítať a písať vedelo 45 ľudí.

V dedine je 76 domov. Všetky domy sú drevené pokryté šindľom.

Rok 1901

Členmi obecnej rady sú Štefan Kubalák a Štefan Koval a Joachim Straus, v obecnom zastupiteľstve sú Štefan Jozef Bugaj, Matej Klimek, Jozef Bugaj Ferenc, Štefan Kvasnica, Matej Čurnek, Jozef Majda a Ján Paterek.

Na obecnú pašu sa vyháňa 29 teliat, 35 jahniat, 66 ošípaných a 91 husí. Dedinčania sa živia poľnohospodárstvom a chovom domácich zvierat.

Dedinu postila živelná pohroma 14. augusta, kedy nastalo prietrž mračien a padal kamenec, ktorý sa roztopil až za tri dni. Celá úroda, žatva, všetko bolo zničené.

Učiteľom v ľudovej škole je Ondrej Klimek. Pred ním učili Ján Páterek a Štefan Ondrek. Boli šikovní a písma znalí dedinčania. Potom tu ešte učili Ján Bugaj, Jozef Bugaj, Ján Germek a Ján Kampa.

Rok 1902

V obecnej rade pracovali Štefan Kubalák, Štefan Protus a Joachim Straus, v obecnom zastupiteľstve Joachim Straus, Štefan Kubalák, Matej Klimek, Ján Kampa, Jozef Bugaj, Štefan Podstrelený, Jozef Majda st. a Jozef Majda ml.

Príjmy obce z prenájmu poľovného práva, mlyna a poplatkov za pasenie domácich zvierat činia 303,90 korún.

Martin Podstrelený (nar. 1886) porozprával zážitok ako *Jeden ražme boli pást koňe. Otec prišiel ftedi z Lokce z jarmaku a kúpil voli.to bolo na Mixala a povedá mi: „Ite popás koňe aj te voli“.* A matka povedá potom , že voli ňetré pást, že sú kúpené, že muožu zhinud' v noci. Mi zme zajali koňe dva a šli ix pást. A brat povedá, že on id'e do d'ed'ini, že d'iefki prišli s pošti a že doňesli jablk a že von ix ku koňom doňesie. A potom povedal mi, že bude hvízdať, keď ku mňe puojde. A hvízdal a len ku mňe ňeprixod'il. Já som letel potom ku temu hvízdaňú poC'íkor, že d'eje. A potom zas tam ňehvízdalo, aľe zasa na Čeršli. Potom znova po?Cíkorom hvízdalo a já zas tam letel. A potom znova na tej Čeršli. Potom už zas v háji, f takej horé. Já povedám: „Ke?ci takí somár, hvízdaj, d'e kceš!“ Já pošiel ku koňom a koňi uš tam ňebolo. Koňe boli na Polánke eš pri tej jedľi Rambalovej. Já som potom zahvízdal, kuoň sa mi ohlasil. Já si potom sednul na koňa, šiel domuof. A potom po?Triebľovuof šopuof bola taká vrba a tam na tej vrbe zvreščalo a já bá? na zem celkom. Potom som podržal koňe, uvezal do žľeba do stajňe a bratovi povedám, pocieňi spal: „Čo si odil za mnuof hvízdajúci jako blázen?“ A on o povedá: „Já som ňe od'il, aľe ved' aj mňa čosi za nohi ťahalo ťješ.“

Rok 1903

V obecnej rade je Štefan Kubalák, Štefan Protus a Joachim Straus, v obecnom zastupiteľstve Joachim Straus, Štefan Kubalák, Matej Klimek, Ján Kampa a Jozef Bugaj.

V rokoch 1900 – 1903 nastala 1. vlna vystáhovalectva z dediny do Ameriky „za veľkú mláku“. V priebehu troch rokov odišlo z dediny 26 ľudí, z toho 3 ženy, 3 chlapci a 20 mužov. Ľudí k odchodu z domu prinútila ťažko znesiteľná ekonomická situácia v rodinách, ktorá sa dramaticky zhoršovala. Biedne sa žilo, všetko bolo biedne - domy, chotár, celá dedina. V dôsledku nepriaznivého

počasie bola aj mizerná úroda a rodiny pociťovali hlad, keďže úroda nepostačovala na celý rok a navyše bolo potrebné platiť dane. V tomto období po Orave chodili verbovať ľudí, zväčša mužov, aby vycestovali za prácou do USA do baní a oceliarní, kde by zarobili niekoľkonásobne viac ako bolo možné v Uhorsku. Aj lodní agenti chodili po dedinách, boli aj v Beňadove, aby podávali ľuďom informácie ako si kúpiť lístky na loď do Ameriky. Tí, ktorí si zadovážili pas, cestovali železnicou južnejšou trasou do prístavu v Bremen, a tak loďou v najlacnejšej tretej triede tzv. „vystáhovalckej triede“ do Ameriky. Tí, čo chceli ušetriť peniaze a čas na vybavovanie pasov, dostali sa severnejšou trasou cez územie Poľska a Nemecka „na čierno“ až do prístavu v Hamburgu. Pri nástupe do parníka museli mať pri sebe aspoň 10 dolárov.

Župní úradníci robili policajné opatrenia proti vystáhovalctvu, ale neúspešne, preto sa viedli chabé záznamy o tom, kto vycestoval. Presnejšie informácie sa nakoniec dali získať iba z Imigračného úradu v Ellis Island v New Yorku, ktorá pravdepodobne zaregistrovala drvivú väčšinu vystáhovalcov z Beňadova s pasom alebo bez neho. Najčastejšie sa uvádza miesto príchodu z Benedika, Benedikocz, Benediko, B.Diko, Benadov, Benadow, Bendiko, Boneclik a Bensdiko.

1900	Hušla Andrej	26 r., slobodný	Plavili sa loďou Pretoria z Hamburgu, do Ameriky prišli 5. mája 1900
	Kampa Ján	37 r., ženatý	
1901	Hušla Jozef	37 r., ženatý	Plavili sa loďou Deutschland z Hamburgu „na čierno“ bez pasov, v USA boli 24. októbra 1901.
	Kvašnica Ján	18 r., slobodný	
	Majda Jozef	25 r., slobodný	Išiel loďou Columbia taktiež z Hamburgu „na čierno“. Pristál 12. októbra 1901.
	Motýľ Michal	23 r., slobodný	Plavil sa loďou Rhein z Bremenu na pas. Doplavil sa do USA 5. apríla 1901.

1902	Hušla Ján	40 r., ženatý	Do Ameriky sa plavili loďou Phoenica z prístavu Hamburg, keďže nemali pas a pristáli 3. februára 1902.
	Hušla Jozef	38 r., ženatý	
	Ondrek Ondrej	31 r., ženatý	
	Podstrelený Jozef	27 r., ženatý	
	Páterek Johan	23 r., slobodný	Títo sa plavili taktiež bez pasov z prístavu Hamburg loďou Graf Waldersee. V USA pristáli 14. februára 1902.
	Podstrelený Ondrej	28 r., ženatý	
	Kubaľák Jozef	28 r., ženatý	
	Rambala Štefan	30 r., ženatý	
Triebeľ Johan	39 r., ženatý		
1903	Dula Štefan	27 r., slobodný	Plavili sa loďou Neckar z Bremenu, v Amerike pristáli 23. októbra 1903.
	Páterek Ivan	27 r., slobodný	
	Hušla Jozef	15 r., slobodný	Všetci sa plavili loďou Pennsylvania z Hamburgu, lebo išli „na čierno“ bez pasov. Do Ameriky sa doplavili 2. júna 1903.
	Klimek Matúš	30 r., slobodný	
	Klimek Ondrej	17 r., slobodný	
	Lúka Jozef	29 r., slobodný	
	Majda Jozef	36 r., ženatý	
	Ondrek Serafín	15 r., slobodný	
Ondreková Ilona	25 r., slobodná	Ženy sa plavili loďou Pretoria taktiež z Hamburgu keďže bez pasov a do USA	

	Kováľová Anna	33 r., slobodná	dorazili 23. marca 1903.
	Zvrtelová Ilona	28 r., slobodná	

Beňadovčania sa zväčša v Amerike usadili v severovýchodnej priemyselnej oblasti v štátoch New York, New Jersey, Illionis, Connecticut, Ohio ale najviac v Pensylvánii v meste Pittsburg. Ani si nevieme predstaviť, aký ťažký život čakal prvých vystáhovalcov, keďže nemali dostatok peňazí, v cudzine nepoznali jazyk a museli si hľadať ubytovanie a prácu. Najčastejšie si našli prácu v baniach a oceliarňach. Za prácu dostávali 1,5 - 2 doláre denne v porovnaní s domovinou, kde by dostali 15 – 30 centov.

Prvá diplomovaná učiteľka, ktorá začala učiť je Mária Kovalíková.

Rok 1905

Spolok bývalých urbarialistov dal vypracovať lesný hospodársky plán, ktorým sa riadil vo svojom hospodárstve. Spolok mal k dispozícii 73,37 ha pôdy. Zároveň má vo vlastníctve aj mlyn, ktorý dáva mlynárom do prenájmu. Mlyn sa nachádza časti Bor asi 1 km od dediny pod č. domu 76. Voda na mlynský pohon sa čerpá z vodného toku Mútňanka pod Kurcinkou.

Členmi obecnej rady sú naďalej Štefan Kubalák, Štefan Protus a Joachim Straus až do roku 1909.

Učiteľom je diplomovaný Arpád Arvay.

Kňaza Vendelína Grappu, ktorý vo farnosti Mutné pôsobil 11 rokov vystriedal kňaz Anton Kovalčík narodený v Zubrohlave. Do farnosti nastúpil 10. septembra. Začal sa venovať osvetovej a dobročinnnej práci, zbieral príspevky pre tých, čo vyhoreli. Bol veľký organizátor misií.

Rok 1906

Richtárom sa stal Štefan Dulla a podrichtárom Štefan Klimek do roku 1908.

1906 – 1910 nastala 2. vlna vysťahovalectva do Ameriky, kedy z Beňadova odišlo až 47 ľudí, pričom najviac 24 ich odišlo v 1906. Slobodných bolo 27, z toho 17 žien a 10 mužov. Ženatých odišlo 18 a 2 vydaté. Detí bolo 7.

1906	Bugajová Mária	19 r., slobodná	Všetci títo cestovali spolu prístavu Bremen loďou Kaiser Wilhelm der Grosse, do Ameriky prišli 5. júna 1906
	Hušla Matej	36 r., ženatý	
	Kampová Johana	19 r., slobodná	
	Klimková Katarína	30 r., vydatá	
	Kvašnicová Mária	20 r., slobodná	
	Majda Štefan	35 r., ženatý	
	Ondreková Mariša	18 r., slobodná	
	Pašáková Juliana	20 r., slobodná	
	Protušová Johana	18 r., slobodná	
	Rydzon Jozef	35 r., ženatý	
	Zvrteľová Katarína	19 r., slobodná	Títo cestovali zasa loďou Kaiser Wilhelm II z prístavu Bremen a do Ameriky pricestovali 7. decembra 1906
	Bartek Ondrej	17 r., slobodný	
	Dula Ján	12 r., slobodný	
	Gromek Ján	17 r., slobodný	
	Klimek Ondrej	33 r., ženatý	
	Kubaľáková Johana	17 r., slobodná	
	Majda Adam	25 r., ženatý	
	Majdík Jozef	34 r., ženatý	

	Podstrelená Anna	16 r., slobodná	Pricestovala 20. septembra 1906 loďou Barbarossa z Bremenu.
	Podstrelený Andrej	32 r., ženatý	
	Podstrelený Ján	22 r., slobodný	
	Sadlák Radoslav	21 r., slobodný	
	Triebel Jozef	17 r., slobodný	
	Protušová Johana	18 r. slobodná	
1909	Bugajová Mária	24 r., slobodná	Cestovali loďou Kronprinzessin Cecilie z prístavu Bremen, ale Kvašnica Jozef cestoval loďou Koln. Všetci pristáli v USA 9. februára 1909.
	Bugajová Katarína	24 r., slobodný	
	Dullová Ilona	30 r., ženatý	
	Klimek Rudolf	8 r., slobodný	
	Kovalová Johana	20 r., slobodná	
	Kvašnica Jozef	20 r., slobodný	
	Kvašnicová Johana	18 r., slobodná	
	Majdíková Mária	24 r., slobodná	
	Ondrek Jozef	40 r., ženatý	
1910	Bugajová Johana	19 r., slobodná	Cestovali loďou Prinz Friedrich Wilhelm z prístavu Bremen, do Ameriky prišli 20. júna 1910.
	Klimek Ondrej	38 r., ženatý	
	Kováľ Ján	42 r., ženatý	
	Majda Štefan	39 r., ženatý	
	Patyčeková Johana	16 r., slobodná	
	Vraniak Štefa	40 r., ženatý	

Majda Adam	25 r., ženatý	Cestovali loďou Zieten z prístavu Bremen, doplavili 22. januára 1910
Majda Jozef	38 r., ženatý	
Ondrek Jozef	40 r., ženatý	
Podstrelená Apolónia	35 r., vydatá	
Podstrelený Martin	24 r., slobodný	Loďou Oldenburg z Bremen, pristáli 20. marca 1910
Podstrelený Štefan	30 r., ženatý	

Títo vystáhovalci sa zväčša pripojili už k existujúci slovenským komunitám, v ktorých žili Beňadovci, čo odišli za prácou skôr.

Rok 1907

V júli a decembri bubeník oznámil mobilizačné vyhlášky. Povolání muži sa ťažko lúčili, nevedeli kedy a či vôbec sa vrátia domov.

Diplomovaný učiteľ Štefan Tarčák nahradil Arpáda Arvaya.

Rok 1909

Richtárom sa stal Štefan Klimek a podrichtárom Jozef Rydzoň až do roku 1914.

Učiteľom je Ján Kampa.

Rok 1910

Uskutočnil sa ďalší súpis obyvateľstva. Počet ľudí klesol na 372 osôb, ako dôsledok masového vystáhovalectva. Z dediny doposiaľ odišlo 76 ľudí.

Beňadovo v období Rakúsko-Uhorska je začlenené do samosprávneho úradu Oravskej stolice pod Slúžnovský úrad so sídlom v Námestove s obvodným notárskym úradom v Krušetnici.

Rok 1911

Nový učiteľ Gejza Tarčák v dedine učí iba jeden rok, potom je preložený do Klina. Po ňom prichádza Ján Vojtech. Cirkevným predsedom školy je farár Anton Kovalčík, predsedom Jozef Podstrelený, gazdom Štefan Klimek, učiteľ Ján Vojtech a členmi Jozef Majda, Ján Páterek, Jozef Ridzoň, Štefan Podstrelený, Jozef Bugaj, Ján Triebel, Jozef Klimek a Ján Kampa. Učiteľ Vojtech po roku odchádza a novým učiteľom je Jozef Pašák.

Rok 1912

Z dediny odišli 4 slobodné dievčatá do Ameriky.

1912	Kampová Mária	18 r., slobodná	Plavili sa loďou Main z prístavu Bremen. Do Ameriky prišli 17. marca 1912.
	Kampová Mária	19 r., slobodná	
	Ondreková Johana	17 r., slobodná	
	Vraniaková Mária	19 r., slobodná	

Škola je stále bez kvalifikovaného učiteľa. Deti učia gramotní dedinčania a to Ján Kampa, po ňom Jozef Pašák, potom Jozef Bugaj a nakoniec Mária Fendeková. Takto sa vystriedali až do roku 1918.

Rok 1914

Členmi obecnej rady sú Joachim Straus a Ján Ondrek.

V dedine sa vyskytla epidémia osýpok. 30. decembra bola vyhlásená karanténa. Chorobu do mesiaca zvládli a všetci sa uzdravili.

Novým učiteľom sa stal Jozef Bugaj.

Vypukla 1. svetová vojna. Na jeseň tu prenikli prieskumné jednotky Rusov ale bez bojov. Muži museli narukovať ako vojaci Rakúsko-Uhorska na ruský, srbský, a taliansky front. Na poliach a v poľnohospodárstve nemal kto pracovať. Prišla bieda.

Kňaz Anton Kovalčík sa venuje v dedine osvetovej a dobročinnnej práci, ak niekto vyhorel, vyzbieral príspevky pre rodinu. V tomto roku je odsúdený maďarskými úradmi na trest smrti, pretože žiadal svojich veriacich, aby nestrieľali na vojenských vojakov. Oravský župan Juraj Bulla sa za neho osobitne prihováral na úradoch, tak bol náš farár oslobodený od smrti.

Ďalších 9 ľudí odišlo do Ameriky, 8 slobodných rovesníčok a 1 ženatý.

1914	Bartek Štefan	29 r., ženatý	Všetci sa plavili loďou Kaiser Wilhelm der Grosse z prístavu Bremen a do Ameriky dorazili 26. marca 1914.
	Hušlová Mária	18 r., slobodná	
	Kampová Johana	17 r., slobodná	
	Majdová Katarína	19 r., slobodná	
	Pašáková Mária	19 r., slobodná	
	Pátereková Anna	19 r., slobodná	
	Ridzoňová Hana	19 r., slobodná	
	Triebelová Johana	19 r., slobodná	
	Vraniaková Katarína	19 r., slobodná	

Rok 1915

Učiteľkou sa stala Mária Fendeková.

Ľudový odev je jednoduchý. Muži v lete na nohách nosia krpce, v zime obuv podobnú krpcom zvanú „pančuchy“, ktorá je zhotovená zo súkna. Nohavice nosili biele súkenné, ozdobené zelenou šnúrou-šnúrované. K tomu nosili košeľu so sberanými širokými rukávami. Na tejto bol oblečený hnedý barancový kožúštek, bez rukávov, ktorý bol tiež zdobený. Na vrchu nosili kabát zo súkna. Na hlave nosili vždy klobúk. Ženy, tieto sa strojily a nosily jednoduchšie. Na nohách nosily „krpce“ ako muži a v zime „pančuchy“. Ďalej mali na sebe sukňu širokú, ušitú zo 7-8 „pol“. V lete nosily bielu košeľu so širokými rukávami, len po lakeť siahajúcimi a „brunclík-vestu“, najviac červenej farby. Na tomto mali previazanú šatku, zvanú „skosek“.

Rok 1916

Farár Štefan Klimek navrhol poštátniň školu, aby mohli úrady poslať učiteľa ako ex offo.

Obec je spojená asi niečo cez km dlhou dedinskou cestou s vicinálnou cestou vedúcou okruhom od Jasenice, cez Veselá, Mutné, Brezu do Lokce, kde sa pripojuje na štátnu cestu Polhora – Oravský Podzámok.

Rok 1917

Popri rieke chotárom obce vedie asi v dĺžke 1 km úzkokoľajná železnica, idúca z Oščadnice až pod vrch Pilsko. Patrí Oravskému komposesorátu v Oravskom Podzámku. V tomto roku bola postavená.

Beňadovo prislúcha pod farský úrad, poštový úrad a stanicu NB do Mutného, vzdialeného cestou 7 km a cez vrch chodníkom 4 km. Dedina patrí spolu s Mútnym k notárstvu vo Veselom, vzdialenom cestou asi 13 km a cez horu chodníkom asi 5 km.

Rok 1918

Do prevádzky je uvedená Oravská lesná železnica, ktorej trať viedla z Brezy cez chotár Beňadovo do Mútneho na brehu rieky Mútňanka. Na železnici pracovali Štefan Kubík, Vendelín Ondrek, Štefan Podstrelený a Jozef Luka. Počas nepokojov a rabovania sa poškodila trať a telefonické vedenie, škoda činila 700 Kč.

Učiteľom je Ján Bugaj. Úradným a vyučovacím jazykom sa stala slovenčina. U nás tomu tak bolo doteraz, pretože učiteľmi boli jednoduchí dedinčania a tí po maďarsky nevedeli hovoriť.

V okolitých dedinách sú vzbury proti vojne, biede. 4. novembra vtrhli do dediny Brezania a začali rabovať v obchode Johana Straussa, ktorý sa ukryl. Beňadovci sa postavili proti rabovaniu a ochránili Straussovu rodinu, pretože v dedine mal dobrú povesť. V tomto roku zatvoril svoj obchod s potravinami, ktorý v dedine prevádzkoval 26 rokov.

Muži sa vracajú z vojny s rôznymi zraneniami. Ján Bugaj sa vrátil ochrnutý na obe ruky. Vo „*Velkej vojne*“ padli Štefan Čurnek, Ondrej Klimek, Štefan Koval', Serafín Majdík, Jozef Protuš, Štefan Ruľák, Ján Triebeľ a Jozef Zvrteľ.

Vypukla epidémia španielskej chrípky. Dedina má v dôsledku vojny a epidémie o 115 obyvateľov menej ako pred vojnou.

Rok 1919

Richtárom sa stal Ján Podstrelený.

Deti sa začali po sedemročnej prestávke znova učiť pod vedením roľníčky Márie Fendekovej a pomáhal jej aj farár z Mútneho. Miesto učiteľa ostalo neobsadené kvalifikovaným učiteľom až 7 rokov, do konca 1. svetovej vojny. Čoskoro prišla kvalifikovaná učiteľka Mária Gardavská z Prahy, ktorá tu ostala učiť iba rok. Platí šesťročná povinná školská dochádzka. Školu navštevuje 38 detí, z toho 16 chlapcov a 22 dievčat. Do „*opakovacej*“ triedy chodí 22 starších detí – 11 chlapcov a 11 dievčat. Celkovo je v škole 50 žiakov.

Rok 1920

Novým učiteľom a správcom školy sa stal Ján Bugaj. Prišiel aj diplomovaný učiteľ Rudolf Kobúk a s deťmi nacvičil divadelné predstavenie „Kamenný chodníček“.

V dedine sa vyskytla nákaza, „škvrnitý týfus“. Na Beňadovo a Mútne je uložená karanténa.

Rok 1921

Do Ameriky sa vysťahovali ďalší dvaja slobodní.

1921	Protuš Matej	23 r., slobodný	Plavili sa loďou Manchuria z prístavu Hamburg, keďže išli „na čierno“, v USA pristáli 23. mája 1921
	Ondreková Mária	20 r., slobodná	

Dedina má po sčítaní 324 obyvateľov.

Jozef Ridzoň, keď zbieral v lese chvojínu z jedle si nešťastne udrel hlavu a zomrel.

Ján Bugaj si otvoril obchod so zmiešaným tovarom.

Na školu nastúpila nová učiteľka Mária Ševčíková.

21. marca v susednej obci Mútne požiar zničil budovu fary, kostola, dvoch školských budov a šiestich gazdovských domov. Tento oheň citeľne zasiahol aj Beňadovo, lebo ľudia prispeli jednou pätinou na úhradu škody. Najskôr bola opravená strecha kostola, potom bola opravená budova fary a nakoniec školy.

Rok 1922

V obciach sa ruší hodnosť richtár, po novom sa volá starosta.

Povinná školská dochádzka sa predlžuje na 8 rokov pre žiakov od 6 do 14 rokov. Počasie má veľký vplyv na chod školy. Pre silnú zimu a množstvo snehu sa do školy nechodilo. Deti doma pomáhali odpratávať sneh zo striech a chodníkov.

Rok 1923

Do Ameriky odišli poslední traja v období masívneho vysťahovalectva.

1923	Majdíková Mária	21 r., slobodná	Plavili sa loďou George Washington z prístavu Bremen. Do Ameriky sa doplavili 20. júna 1923.
	Motýľ Matej	29 r., ženatý	
	Podstrelená Mária	22 r., slobodná	

Celkovo z Beňadova do Ameriky odišlo 94 ľudí, o ktorých sú záznamy z imigračného úradu v New Yorku. Najviac odišlo Podstrelených 9, potom z rodu Majda a Ondrek po 8, z rodu Hušla 7, ďalej Klimek 6, z rodiny Bugaj, Kampa a Motýľ odišlo po 5, od Kvašnice a Vraniak po 4, po 3 z rodiny Protuš, Páterk, Kovál, Dula, Majdík a Triebel, po 2 odišli z rodu Bartek, Kubaľák, Pašák, Zvrteľ a Rydzoň. Po jednom odišli z rodu Gromek, Lúka, Patyčeková, Rambala a Sadlák.

Slobodných mužov odišlo 24 a žien 37. Ženatých mužov odišlo 37 a 2 vydaté. Detí do 17 rokov odišlo 15. Nevrátil sa nikto. Domov posielali balíky a peniaze.

Vznikli župy, Beňadovo bolo zaradené do Považskej župy so sídlom v Martine. Obvodný notársky úrad pre Beňadovo bolo zriadené v Oravskom Veselom.

Zriadila sa pobočka Hlinkovej slovenskej ľudovej strany (HSĽS), ktorú viedol Andrej Hlinka, pričom v dedine sa stal jej predsedom Ján Bugaj.

V januári a februári tak hrozne nasnežilo, že sa z domu nedalo vyjsť. Aj deti ostali doma, nechodili do školy.

Prišiel nový učiteľ Rudolf Kohúth. 27. decembra sa uskutočnili prvé voľby do školskej stolice. Za Cirkev bol zvolený farár Anton Kovalčík, predsedom sa stal Anton Kampa, zapisovateľ učiteľ Rudolf Kohúth a riadnymi členmi Ján Kampa, Štefan Klimek, Serafín Bugaj, Vendelín Hušla a Štefan Ondrek, za náhradníkov boli zvolení Ondrej Podstrelený, Štefan Bartek a Jozef Majdík.

Rok 1924

4. januára sa v dedine volil nový starosta, ktorým sa opäť stal Ján Podstrelený. Zástupcom je Jozef Pepucha, pokladník Štefan Bartek, tútori Štefan Protuš a Štefan Kubalák. V obecnom zastupiteľstve sú Ján Kampa st., Štefan Triebel, Matej Klimek, Štefan Klimek, Štefan Vraniak, Štefan Ondrek st., Serafín Bugaj, Štefan Bartek a Jozef Páterek.

Finančnú komisiu tvorili Štefan Klimek, Ján Kampa st., Štefan Bartek, Vendelín Hušla, Ján Bugaj a Joachim Štraus. Náhradným členom bol Martin Podstrelený.

Dedinský mlyn si zobral do prenájmu Jozef Kuriak.

Do dediny prišiel nový kňaz Jozef Novotný, rodák z Levoče.

Rok 1925

Jozef Rambala si otvoril obchod so zmiešaným tovarom. Bol to v poradí tretí obchod v dedine.

Prišla nová učiteľka Anežka Martincová z Čiech.

Jarná robota na poli sa normálne začína v apríli, ale ak bolo už dlhšie pekné počasie tak aj v marci. Sial sa ovos a jačmeň a sadila švábka a burgyňa. Prvý rok sa na pole zasial jačmeň, až na druhý rok sa tam zasadila švábka a na ten tretí sa tam zasial ovos. Aby si zem oddýchla, zasiala sa tam konečina, tá vedela zem prekypriť. Hnojilo sa samozrejme. Bohatší orali na koňoch, ale chudobnejší na kravách. Kravu treba poháňať, preto to robili deti, stáli pri krave a hovorili *sá, sá*,

heta hô,... Učitelia púšťali deti zo školy, aby mohli pomôcť doma či už pri robote, alebo išli pást kravy alebo prizerali mladších súrodencov. Väčšie deti aj švábku kopali a tie menšie posúvali košíky.

Gazda na jar zasadil aj 20 vriec okrekov švábky. Najlepšie boli už trochu naklíčené. Zlé švábky ritky sa varili sviňám. Keď sa posadilo, asi o tri týždne už bolo treba motykami prekopávať brázdy, potom keď už bolo švábku vidieť, tak rušať, keď už bola veľká tak okopať a ohrnúť. Do sv. Michala sa švábka vykopala.

Rok 1926

Z dediny odišiel obchodník Joachim Straus s rodinou. Svoj obchod predal Jánovi Bugajovi a krčmu Jozefovi Pepuchovi.

Vendelín Hrkeľ sa stal novým učiteľom.

Tento rok je považovaný za zvlášť veľmi dobrý, priniesol len samé dobré udalosti. Najskôr na začiatku roka sa vysviacali nové zvony v Mútnom. Prudko stúpol záujem o drevo, a tak bolo dosť príležitostí na predaj a na zárobok pri ťažbe dreva. Aj statku sa dobre darilo.

Dedinčania sa živia prevažne poľnohospodárstvom.

Pod Rambalovou sa najlepšie darilo kapuste a burgyni. Kapusta sa na jeseň niekedy v októbri potom natlačila do sudov a varila celú zimu s pučenou švábku. Okolo švábky je tvrdá robota, od jari do samej jesene s motykou prekopávať, porušať, okopať a vykopať. A zem nie hocijaká, ale často tvrdá a skalnatá. A koľko skál treba povynášať. Senné roboty sú krajšie. Aj slnko svieti, aj sa ľudia stretnú aj porozprávajú aj zaspievajú aj poležia na voňavom sene. Kosiť chlapi chodia zavčasu, ešte je tma, okolo tretej ráno vstávajú. Nadránom prichádzajú už ženy s deťmi, s tými najmenšími v košálkach, tie potom dajú na zem a k nim trochu tabaku, aby odpudzoval hady. Ženy prišli na lúku aj s dajakým nachystaným jedlom. Kým chlapi jedli, či už chlieb alebo mútené kyslé mlieko alebo halušky alebo slaninu, ženy *roztrésali* pokosenú trávu. Keď svietilo slnko, tráva stihla uschnúť do večera. Suché seno sa naložilo do *rebriňáka vchrom* a *zapavuzovalo žrdou*. Ak išlo seno zapršať, tak sa rýchlo zhrabalo do *babérky*.

Rok 1927

22. januára si obecné zastupiteľstvo zvolilo úradný jazyk slovenčinu.

25. októbra sa konali obecné voľby. Za starostu obce je zvolený opäť Ján Podstrelený. V obecnej rade sú Jozef Pepucha, Jozef Bartek a Serafín Bugaj. Členmi sú Jozef Pepucha, Jozef Bartek, Štefan Bartek, Serafín Bugaj, Jozef Rambala, Matej Klimek, Štefan Triebel, Ondrej Klimek, Štefan Klimek, Štefan Ondrek, Štefan Protuš, Ján Podstrelený a Jozef Koval.

Riadni členovia finančnej komisie sú Štefan Klimek, Štefan Bartek, Serafín Bugaj, Ján Dulla Bugaj, Martin Podstrelený a Štefan Hušla. Náhradníkom sa stal Vendelín Ondrek.

Po štyroch rokoch sa konali nové voľby do školskej stolice 9. februára. Cirkevným predsedom sa stal farár Jozef Novotný, predsedom Ján Podstrelený, zapisovateľom Ján Kampa, kurátorom Štefan Bartek a členovia Vendelín Hušla, Serafín Bugaj, Ondrej Podstrelený, Jozef Rambala, Ján Kampa ml., Juraj Koval a Štefan Rydzoň. Náhradníkmi Štefan Bugaj a Jozef Zvrteľ.

Vo farnosti sa konajú ľudové misie od 11. do 22. júla. Ľudia prežili misie s veľkou radosťou a stále na ne spomínajú.

2. októbra sa v Beňadove uskutočnil protest proti revízii hraníc v prospech Maďarska, pretože dedinčania boli proti maďarizácií.

Vykonal sa opravy mostov na vicinálnej ceste Beňadovo – Mútne. Stavebný materiál dodal Oravský komposesorát. Celé to stálo 12 440 Kč.

Názov dediny Beňadov je zmenený na Beňadovo.

Rok 1928

Novou učiteľkou sa stala Blažena Prouzová.

Ďalší kus cesty sa opravilo medzi Breza-Beňadovo-Mútne. Ľudia dovezli 60 m3 štrku a tak cestu pekne obnovili.

Na jeseň treba ako každý rok uskladniť úrodu. Švábka na jedenie sa uložila doma v izbe, kde bola vyhlíbená jama, ale na sadenie sa uložila do dvojmetrových jám obložených doskami v miernom brehu v zemi smerom na Čeršľu alebo vo Hôrke, kde bolo sucho. Jamy sa otvorili až na jar. Kapusty bolo treba veľa, lebo sa jedla celý rok, tak sa natlačila do 200 až 400 litrových sudov uložených v humnách. Keď sa pozbierala kapusta už sa mohol statok púšťať na voľno. Často sa zatúlal kade-tade do iných chotárov Krušetnice alebo Zákamenného a bolo ho treba hľadať. Dobytok sa na samopaš vyhánal na Roveň až do Všetkých svätých, kým nenapadol sneh.

Rok 1929

Starostom je Serafín Bugaj.

Vykonal sa oprava obecnej školy, ktorá nebola priestorovo veľmi vyhovujúca. Trieda bola v dezolátnom stave, pomôcky opotrebované a miestnosť slabo osvetlená. Vymenili sa okná, dvere, kúpili sa nové učebné pomôcky za 545,50 Kč.

Novou učiteľkou sa stala Mária Grebáčová. Školu navštevuje 51 žiakov, a to 24 chlapcov a 27 dievčat rozdelených do ôsmich ročníkov. Všetci žiaci sa učia v jednej učebni.

Cez fašiangy teda od Troch kráľov do Popolcovej stredy býva v dedine veselo. V každom dome sa robia zabíjačky. Zimné dni sú dobré na uskladnenie mäsa, slaniny a údeniny. To sa celé rodiny zišli na zabíjačku. Zvykom je robiť zabíjačkovú krvavú polievku s kašou a hurky. Samozrejme najbližšej rodine sa potom podaruje čosi zo zabíjačky, či už ovarovú polievku alebo pochrbtovinu.

Ostatky majú ľudia asi najradšej. Posledné tri dni pred Popolcovou stredou – od nedele poobede do utorka. To sa upálil cukor a pridalo sa vína a stretli sa mládenci s dievkami a zabavili sa pri harmonike. Na Popolcovú stredu bol prísny pôst od jedla, a pôst pokračoval 40 dní až do Kvetnej nedele. To sa veľmi nejedlo mäso, najčastejšie švábka zapečená v rúre s kyslou kapustou, alebo kyslá kapustová polievka a najčastejšie švábčená kuleša alebo tretelinová kuleša.

Rok 1930

Sčítanie obyvateľov, a teda dedina má 370 obyvateľov a 76 domov, všetky sú drevené.

Zriadil sa školský dvor, pri škole bola záhrada, ktorú obec kúpila ešte v roku 1925. Konali sa voľby do školskej stolice 26. februára. Zvolení sú predseda farár Jozef Novotný a Serafín Bugaj, zapisovateľom Jozef Pepucha, kustódom Štefan Bartek a členovia Ján Podstrelený, Vendelín Hušla, Ondrej Podstrelený, Štefan Rydzoň, Ján Kampa ml, Ján Kampa st., Jozef Rambala a Jozef Koval. Náhradní členovia Ondrej Klimek a Štefan Bugaj.

Nová výpomocná učiteľka Mária Grebáčová pochádza z Námestova. Má milú povahu.

Veľkonočné sviatky sú veľké sviatky v dedine. Na Kvetnú nedeľu kňaz posvätil bahniatka, tie si potom založia doma nad kríž alebo svätý obraz v izbe. Každý má v dome aj hromničnú sviečku, ktorá sa zapaluje pri búrkach, bleskoch a krupobití. Na Zelený štvrtok sa zväzovali zvony na znak smútku Kristovho utrpenia. Na Veľký piatok sa zavčas ráno išli ľudia umyť do potoka a hovorili si: „*Tečie vodička čistá od Pána Ježiša Krista, obmýva brehy kamene, obmy aj mňa hriechne stvorenie.*“ Celý deň bol prísny pôst od jedla, iba raz sa mohli najesť a to zvyčajne kyslú kapustu so zapečenou švábku. Na Bielu sobotu ráno si robili praženicu so žihľavou. A celý deň sa chystali, podľa možností rodiny, jedlá na sviatky. Obyčajne to boli švábka, vajíčka, údené mäso s kapustou, napiekol sa chlieb, urobili sa buchty niekde naplnené tvarohom a makom. Večer sa pred sv. omšou páčil Judáš pred kostolom v Mútnom. Na Veľkonočnú nedeľu bol veľký sviatok, išlo sa na omšu cez kopec do Mútneho a potom sa už nechodilo nikde na návštevu. Sedí sa doma. Na Veľkonočný pondelok sa chodí šibať a oblievať dievky a ženy. Mládenci sa zišli okolo polnoci a chodili po domoch, kde bývali dievky a vedrami ich oblievali priamo z potoka alebo studne a vyšibali korbáčom.

Rok 1931

Do obecnej rady sú zvolení Ján Bugaj, Jozef Bartek, Štefan Rydzoň a Jozef Rambala. Členmi obecného zastupiteľstva sú Serafín Bugaj, Jozef Bartek, Ján Bugaj, Andrej Čurnek, Štefan Rydzoň, Ján Kampa st., Štefan Ondrek st., Jozef Rambala st., Ján Podstrelený, Jozef Pepucha, Štefan Bartek a Jozef Rambala.

V škole sa zaviedlo striedavé vyučovanie, keďže učebňa bola malá a nedalo sa zabezpečiť ďalší väčší priestor. Učiteľom je skromný človek Michal Petrík.

Martin Podstrelený porozprával ako rezali sečku: *Za dávnych časouf takie rezačky ňeboli ako teras, žebi boľu mašini. Len sa vzela šúpa a bola taká truhla. Na spotku mala doščičku a v nej d'ieru. A to sa rezalo kosuof. Tú kosu si vikul na bapke, založil hu zo spotku, dal takí švallec železní, čuo tú kosu držalo. A navrxu kosi bola rúčka a na kose boľi dve aj tri d'ierki. Keť kcel drobnejšú sečku rezať, tak si preložil do višnej d'ierki. A jednuov nohuof si pristúpil a druhouf si držal. A tag odrezávalo. Hej, a ešče to, že na štítku bola ližica priložená a tá ližica poťiskala tú slamu. To som sa narezal dost'. A keť sečka padala zo slami, kofienka padali naped. A to sa odňali tie kofienka. To sa dalo jahňatom mesto zbožá.*

Prišiel nový kňaz Daniel Arvai, kaplán z Ružomberka, ktorý tu ostal iba rok. Potom ho vystriedal Ján Koperdán zo Studenca.

Rok 1932

Jozef Babečka kúpil pílu od Žida, ktorý prvý vlastnil Dubáreň. Píla sa nachádza v Novotskom Dúľove, kde má vlastný vodný pohon. Je to polgátrová píla s viacerými pílnymi listami a pohonom na vrchnú vodu. Slúži ako dubáreň – na mletie smrekovej kôry na výrobu triesla pre garbiarov. Nový majiteľ dubáreň prerobil na pílu a zabudoval nový stroj.

Bieda je v dedine. Domy plné detí, ktorým treba dať jesť. Preto mnohí mladí chlapi, chlapci i dievčatá po orbe odchádzajú z dediny na zárobky. Chlapi do Čiech, do Ostravy do bane alebo na štreku alebo na iné gazdovky. Tí, ktorí majú šťastie, aj pojesť majú čo a aj čosi zarobia. Ale sú aj takí, čo sú za paholkov a ani

poješť im nedajú poriadne a len robiť a robiť. Matky a vydaté ženy ostávajú doma, aby sa starali o deti a gazdovku.

Rok 1933

Hneď v januári horelo u Štefana Triebľa. Chytil sa mu dom a zadné stavy. Našťastie ľudia pomohli uhasiť oheň skôr akoby sa chytili susedné domy.

28. novembra naša dedina spolu s dedinou Oravské Veselé pripravili program pri príležitosti 15. výročia vzniku ČSR organizovanom v Oravskom Veselom. Najprv sa odslúžila sv. omša a potom pred školou prebehol kultúrny program, ktorí si pripravili žiaci obidvoch dedín. Verejné budovy aj niektoré rodinné domy boli ozdobené štátnymi zástavami.

Štátne stravovacie akcie pre nezamestnaných poberá 24 ľudí.

Mlynárom sa stal Jozef Rajduga z Oravského Veselého, ktorý mal mlyn v prenájme. Mlyn je označený č. 76.

Rok 1934

Štefan Rydzoň sa zriekol členstva v obecnej rade a zastupiteľstve. V mimoriadnych voľbách ho nahradil Ján Kampa, ktorý bol súčasne aj pokladníkom.

V obci boli spočítané domáce zvieratá. Spolu 208 kusov hovädzieho dobytku, 87 sviň, 56 oviec, 8 kôz a 28 koní.

Ján Bugaj zatvoril svoj obchod so zmiešaným tovarom. Nový obchod si otvoril Ján Podstrelený.

Ľan v dedine sa seje po Žofii, po 15. máji, keď už nebývajú mrazy. Chlap pole najskôr zorie, pobráni a zaseje sa ľanovec a znova sa zabráni. Potom sa o ľan starajú už ženy. Keď zíjde a je tam *loboda*, treba pole opleť. Keď ľan odkvitne, ženy ho trhajú do hrstí a krížom ukladajú na seba a zviažu do snopov. Aj 50 snopov toho roku dopestovali niektoré ženy. Pri robote si ženy navzájom pomôžu a zaspievajú spoločne. Ľan sa potom v humne orafa na *rafale* – *hlavkáči*.

Ťažká to robota pre dievky. Semiačka sa potom dajú vysušiť a suché mlátia cepmi. Omlátené semeno preosejú na vejačke a ešte načisto na riečici. Časť si odložia na povalu na budúcoročnú sejbu a ostatné sú na lisovanie oleja, to sa chodí lisovať cez horu do Oravského Veselého.

Orafaný ľan ženy opäť poviažu do snopov a močia v *járku* v Starom Hájisku. Na dno najprv poukladajú vrbiny, aby sa ľan nedotýkal múľu a pritlačia ho skalou. Ľan nechajú močiť asi desať až štrnásť dní. Stále ho však chodia kontrolovať, či sa nedostal múľ do ľanu, aby bo by bol čierny. Keď je ľan taký akurát, ani príliš mäkký ani ešte tvrdý, tak sa poukladá dakde na močariská, aby uschol. Ešte aj doma sa ľan suší buď na *podsieni* alebo na peci. Suché vlákno sa poláme a potľčie v *tlukárni*. Zmäknuté vlákno vytriasajú a po hrstiach odkladajú. Ešte ho raz lámu na trepačke a konečne už čisté sa češe a *pačesuje na šteti*. Najskôr sa vlákno strhne z koncov, to boli klky, ďalej odíde zrebe, a nakoniec nadobro odídu pačesy. Čisto očesané ľanové vlákno ženy spoja do svitkov po 12 hrstí a odložia na pradenie. Po Vianociach, keď je trochu viac času, po večeroch ženy a dievky pradú vlákno na vreteno, na kolovrate na priadzu, a odložia na tkanie ľanového plátna. Plátno niekde tkajú aj muži na krosnách, *bo jest času*. Aj zo susednej Krušetnice alebo Lomnej doniesli pradená, a tak si mohli ľudia privyrobiť.

Z plátna sa šije oblečenie. Najkvalitnejšia priadza sa používa na jemné košele, alebo také uteráky, potom na *gety*, sukne. Z *pačies* sa utká plátno na plachty a obrusy a spodky pre chlapov. Zo *zrebe* plátno na senné plachty a vrecia. Utkané plátno sa na jar bieli v *bieľoviskách* v blízkosti potoka. Priečne sa roztiahne na drevené žrde, a keď krásne svieti slnko dva trikrát sa do dňa polieva, to už robia zväčša deti. Slnko plátno vysuší a vytiahne, vybieli. Z novšieho plátna matky zvyknú odkladať dievkam do výbavy.

Rok 1935

19. mája sa konali voľby do senátu a poslaneckej snemovne československého parlamentu. Voliť mohlo 161 voličov, volieb sa však zúčastnilo 156 ľudí. Najviac hlasov získala Hlinkova slovenská ľudová strana, 110 hlasov do senátu a 123 hlasov do poslaneckej snemovne. Republikánska strana maloroľníckeho ľudu získala 34 hlasov do senátu a 35 do snemovne. Československá sociálna

demokracia získala 5 hlasov a Československá strana ľudová tzv. Mičurova strana získala po 3 hlasy do každej komory parlamentu.

Dedina si pripravila bohatý program pri príležitosti 85. narodenín prezidenta T. G. Masarika.

Do dediny prišli nové učiteľky Vlasta Macenauerová a Aurélia Fazekašová. Dňa 10. februára deti odohrali divadelné predstavenie „Za živa v nebi“ od Františka Urbánka. Po divadle bola tanečná zábava.

V dedine sa chová 213 kusov hovädzieho dobytku, 64 svíň, 58 oviec, 2 kozy a 22 koní.

Roľníci požiadali štát o podporu poľnohospodárstva v podobe dávok a dostali 135 kg d'ateliny, 18 kg semien burgyne, 5,4 tony umelých hnojív a 3,6 tony jačmeňa na sadenie. Za všetko zaplatili 5500 Kč, pričom ušetrili 2750 Kč.

Šimon Ondrek sa stal novým majiteľom píly a nechal ju premiestniť z Dúľova k mlynu na potoku Mútňanka do chotárnej časti Bor, č. domu 94. Náhon vyúsťoval pred pílou do dreveného žľabu a výškový rozdiel umožňuje vode, aby dosiahla potrebný spád na vodné koleso. K píle sa od hlavnej cesty dostane cez drevený mostík ponad priekopu dvojdvierovými vrátami. Je to dvojpodlažná stavba v tvare obdĺžnika 12,5 x 4,75 m a má stĺpikovo-rámovú konštrukciu.

Zriadili sa dve triedy a tak prišiel druhý učiteľ Emil Meliš. Vyučovalo sa striedavo, dopoludnia jeden ročník a odpoľudnia druhý.

Rok 1936

V dedine je 6 murovaných domov.

27. októbra sa konali obecné voľby. Starostom obce sa stal obchodník Ján Bugaj.

Pamätnú knihu obce Beňadovo začal písať obvodný notár v Oravskom Veselom, Jozef Havrančík, rodák z Kysuckého Nového Mesta.

Zriadil sa Dobrovoľný požiarny zbor. Veliteľom sa stal Ignác Triebel' a založili ho Štefan Lúka, Martin Podstrelený, Štefan Majdík, Florián Páterek, Matej Vraňák,

František Klimek, Cyril Páterek a Ignác Rambala. Nemali však financie na výbavu, tak fungovali zatiaľ formálne.

Aj Beňadovo malo svoju civilnú protiletickú obranu, ktorej veliteľom sa stal Ján Bugaj.

Učiteľmi v škole sú Auréllia Fazekašová a Vincent Žubor. Aurélia bola zvolená rímskokatolíckou stolicou a potvrdená biskupským úradom. Na tomto zasadnutí odznelo aj rozhodnutie, že cirkevná obec postaví dôstojnú školskú budovu. Tejto myšlienky sa ujal farár vdp. Ján Koperdán, ktorý vnímal úbohú situáciu v dedine aj kvôli tomu, že tu nebola poriadna škola. Na vlastné náklady dal vyhotoviť okná, dvere a plán novej školskej budovy. Pre nezhody zo strany dedinčanov sa stavba odložila. Nakoniec dedinčania kameň, tehly a vápno pripravili a schválili miesto pre novú školu.

Ľudia sa pokúšajú o stavbu kostola. Uverili stavebnému majstrovi – murárovi z Námestova, že on im postaví kostol. Plán kostola bol veľmi náročný, s dvoma vežami, a to by dedinčania finančne nezvládli, tak upustili od tohto zámeru.

Kňaz Ján Koperdán zapísal, že vo farnosti je 2593 veriacich, 787 členov spolku Božského Srdca, 735 členov spolku Kráľovnej sv. ruženca, 37 členov Škapuliarskeho spolku, 34 členov Mariánskej kongregácie.

Rok 1937

Pamätnú knihu obce píše Rudolf Franek, notár v Oravskom Veselom.

V dedine sa chová 220 kusov hovädzieho dobytka, 14 koní, 70 sviň, 46 oviec a 24 kôz. Dlhoročným bačom v dedine je Matej Motýľ. Vedel aj statok porichtovať, obriadiť a poliečiť.

Novým veliteľom požiarnikov sa stal Vendelín Ondrek. Požiarnici používajú dve požiarnické striekačky s príslušenstvom. Vlastníkom požiarnej budovy a príslušenstva bola obec.

Postavil sa nový most na začiatku dediny. Okresný úrad v Námestove poskytol 1000 Kč na materiál.

Učiteľmi v škole sú Aurélia Fazekašová a Anna Obložinská. Školu navštevuje 115 žiakov, 65 dievčat a 50 chlapcov. Žiaci sú rozdelení do dvoch tried a prebieha striedavé vyučovanie doobeda a poobede.

Ešte dosluhujúci kňaz Ján Koperdán inicioval stavbu novej školy v strede dediny, pretože táto súčasná bola nevyhovujúca. Na vlastné náklady dal vypracovať plán školy a objednal aj stavebný materiál. Avšak kvôli hospodárskym a sociálnym problémom sa školu ani tento rok nepodarilo začať stavať.

Nový administrátor farnosti a neskôr farárom sa stal Jozef Gočal. Beňadovčania sa rozhodli postaviť dom, ktorý by slúžil ako fara. Nachádzal sa medzi domami Jozefa Pašáka a Jána Bugaja. Bol to trojizbový murovaný dom pokrytý škridlou. Celé to obec stálo 20 000 Kč.

Vendelín Ondrek si postavil rodinný murovaný dom. Na túto dobu je to najmodernejšia stavba v dedine.

Rok 1938

30. mája sa konali voľby. Zástupca starosta sa stal Serafín Kubaľák, pokladník Jozef Bartek. Do zastupiteľstva boli zvolení Jozef Rambala ml., Serafín Bugaj, Štefan Rydzoň, Jozef Rambala st., Jozef Majda, Štefan Bartek, Serafín Kubaľák, Jozef Hušľa, Jozef Bartek, Ján Kampa a Matej Motýľ.

Finančnú komisiu tvorili Jozef Bartek, Ján Kampa a Matej Motýľ. Za náhradníkov boli zvolení Jozef Pepucha, Jozef Kovál a Štefan Triebel.

Pri príležitosti 60. narodenín významného politika Milana Hodžu, obecné zastupiteľstvo prijalo rozhodnutie vymenovať M. Hodžu za čestného občana Beňadova. Čestné občianstvo obec udelila aj politikovi a poslancovi za HSLŠ Karolovi Sidorovi.

V septembri dedinčania zažili najväčšiu búrku s krupobitím aká bola naposledy v 1901. Búrka zničila všetku úrodu na poliach.

Katarína Podstrelená prevzala obchod po Jánovi Podstrelenom a prevádzkuje ho v dome č. 6.

Novým mlynárom sa stal Ján Greš z Krušetnice. Mlyn má č. domu 94.

Rok 1939

Požiarické striekačky podrobili oprave, od štátu získali na to 1500 Kč.

2. svetová vojna - 1. septembra Hitler napadol Poľsko a začala sa svetová vojna. Na východnom fronte je nasadené aj slovenské vojsko, kde je v jeho radoch aj 16 našich dedinských brancov.

V dedine bolo potrebné zriadiť telefón z bezpečnostných a hospodárskych dôvodov. Neboli však peniaze. Nakoniec Krajský úrad v Bratislave poskytol 6350 Kč a telefonická prípojka bola spojzdnená 1. júna.

V Nemecku pracujú Ondrej Čurnek, Jozef Majda, Štefan Triebel, Ján Protuš.

Bratia Redemptoristi z Podolínca konajú misie v Mútnom.

Rodičia deti často vypýtajú od učiteľa, aby pomáhali pri jarných a jesenných prácach na poli. Už ako osemročné vedia šikovať kravu a menšie deti poháňajú. Staršie pomáhajú kopať švábku, pasú kravy alebo strážia malých súrodencov. Niektorí orú na kravách a tí bohatší už majú koňa. Jarmá pre dobytok robil Ján Bugaj z javorového dreva. Robil aj lyžice a varechy.

Najviac sa sadí švábka Carmen, Krasava alebo červená Svätójánka. Aj 20 vriec okrajkov zo švábky sa zasadilo. Najlepšia bola mierne naklíčená. Kapusta sa sadila pod Rambalovou. Aj burgyňa.

V dedine sa ľudia venujú iba poľnohospodárstvu. Roľníci pestujú ovos, jačmeň a žito, potom pšenicu, švábku a kapustu. Pre zvieratá burgyňu. Používa sa stále trojpoľné hospodárenie. Prvý rok sa zaseje jačmeň, druhý rok do jačmeniska sa zasadí švábku a na tretí rok po švábke ovos. Keď je už roľa vyžitá, zvykne sa prerobiť – zaseje sa konečina a nechá sa 4-5 rokov. Do takejto oddychnutej prerobenej zeme sa znova zasadí švábka. Zvyčajne ženy chodili švábku prekopávať, potom rušať a okopávať, obhŕňať. Muži pobránili po prekopaní, aby sa na čas zastavila burina.

Rok 1940

Vznikol Slovenský štát a bolo sčítanie obyvateľstva. V dedine žije 449 ľudí, postavených je 80 domov, z toho štyri sú neobývané.

Starostom je Ján Bugaj.

Učiteľka Aurélia Fazekašová založila Hlinkovu mládež.

Verbovali židov do koncentračných táborov. Aj rodina Joachima Straussa, ktorí sa odsťahovali do Námestova bola deportovaná. Joachim už síce nežije, ale jeho žena Frída (rod. Pichlová) bola deportovaná.

Rok 1941

Župný úrad Tatranskej župy rozpustil beňadovské zastupiteľstvo a za vládneho komisára vymenoval Ignáca Triebeľa. Pokladníkom sa stal Serafín Kubaľák. Ďalšími členmi sú Štefan Rydzoň, Jozef Majda a Jozef Hušla.

V cirkevnej škole učí riaditeľka Aurélia Fazekašová a Anna Klimčíková, ktorú pol roka zastupovala Štefánia Fandlová. 19. januára boli voľby do školskej stolice. Predsedom za Cirkev sa stal farár Jozef Gočál, ďalej za Cirkev boli zvolení Jozef Majda a Ignác Triebel. Ďalší členovia boli riaditeľka Aurélia Fazekašová, obvodný lekár MUDr. Vojtech Steiner a zástupca za dedinu Jozef Majda. Školu navštevuje 118 žiakov, z toho 52 chlapcov a 66 dievčat. V triede č. I sa učilo 63 detí (30 chlapcov a 33 dievčat) a v triede č. II sa učilo 55 detí (22 chlapcov a 33 dievčat).

Učiteľ Vincent Žubor nastúpil na vojenčinu, preto ho vystriedala Anna Obložinská a tiež výpomocná učiteľka Anna Klimčíková. Počas jej pôsobenia vznikol spolok „Hlinkova mládež“, ktorý sa skladal z jednej čaty víčat a z druhej čaty orlov. Víčatám velila Anna Klimčíková a orlom riaditeľka Aurélia Fazekašová. Požiadala o zmenu svojho maďarského priezviska na slovenské – Oravská, lebo jej učarovala Orava.

Rok 1942

Mlynár Rajduga sa vystáhal z dediny a mlynárom sa stal Šimon Ondrek, ktorý už prevádzkuje pílu.

Rímsko-katolícka ľudová škola bola odovzdaná obci a stala sa Obecnou ľudovou školou. Riaditeľkou je Aurélia Oravská (rod. Fazekašová) a Anna Klimčíková.

Na východnom fronte bojuje 16 brancov z dediny. 27. mája počas bojov pri Charkove padol Peter Páterek ako vojak delostreleckého pluku so sídlom v Prešove.

Rok 1943

Úroda bola mizerná, urodilo sa menej ako sa zasadilo švábky. Keď bola dobrá úroda, švábka sa dávala do vyhlíbených jám vo Hôrke, lebo tam bolo najsuchšie. Asi 2 m hlboké jamy boli obložené drevom, niekto mal už murované. Jamy sa otvárali na jar, keď sa išlo sadiť.

V dedine sa chovalo 255 kusov hovädzieho dobytku, 16 koní, 72 sviň, 68 oviec, 332 kúr, 49 husí, 17 zajacov, 20 mačiek a 11 psov. Kvôli vojne sa povinne vykupovalo mäso, hlavne hovädzina, za úradné ceny.

Novým riaditeľom sa stal Jozef František Mitter zo Spišskej Novej Vsi a nová učiteľka Anna Bobčáková zo Žiliny.

Rok 1944

Obnovilo sa obecné zastupiteľstvo a starostom sa stal Ignác Triebel, zástupcom Štefan Ondrek. Členmi výboru sa stali Serafín Kubalák, Serafín Čurnek, Jozef Kovál a Štefan Rydzoň. Náhradníkmi sú Jozef Majda, Jozef Rambala, František Podstrelený, Florián Páterek, Ján Kampa a Matej Motýl.

6. septembra nemecké jednotky obsadili Oravské Veselé a Beňadovo a okolitú časť chotára. Potom príslušníci odboja ustúpili na Dolnú Oravu.

Rok 1945

Kronikár obce zaznamenal situáciu v dedine, keď cez Oravu ako i Beňadovo prebehla vlna frontu svetovej vojny. Už od začiatku Nového roku front sa čo raz viac a viac približoval aj do nášho chotára. Vojnové napätie stále viac vzrastalo. Na Mútnom sa kopali pre nemeckých vojakov zákopy, na ktorých sa museli zúčastniť i tunajší občania, zvlášť chlapi. Večer sa v dedine začali ukazovať partizáni, praví i nepraví. Ponevierali sa a zdržiavali okolo obce uprchlíci od Nemcov-Vlásovci, ktorí narobili mnoho šarapaty, nielen v našej obci, ale i po iných dedinách.

V utorok po Veľkej noci obsadili nemeckí a maďarskí vojaci vrch stojaci nad Beňadovom Chlapský Grúň, avšak dlho nezostali na svojom mieste, hoci tam boli obsadené i s tromi mínometmi ktorými odstreľovali sovietskych vojakov, ktorí obsadili dolný koniec a druhú stranu Mutného. Sovietski vojaci obsadili Mútno 4. apríla a do Beňadova prišli 5. apríla a to za takýchto okolností. Maďari, ktorí bojovali na vrchu Rambalová, keď videli že už nič nezrobia nikomu stiahli sa do našej obce Beňadova. Na hornom konci prišli do domu Štefana Triebľa a složili u menovaného zbraň. Podľa udania občanov bolo to: 23 pušiek, 2 kulometry, 2 mínometry. Oznamenali, že sa chcú vzdať sovietskej armáde, že ďalej bojovať nechcú ani nejdú. Občania sa radili, kto pôjde po sovietskych vojakov. Nakoniec sa vybral Ján Bugaj a pošiel do Veselého po sovietskych vojakov. Keď sa vrátil späť asi po dvoch hodinách dovedoch so sebou troch sovietskych vojakov: jedného dôstojníka, jedného poddôstojníka a jedného vojaka. Menovaní traja vojaci zobrali so sebou zdavších sa maďarských vojakov, aj ich zbrane. Keď sa trochu porozprávali s občanmi a poobzerali si trošku dedinu pobrali sa do Veselého poďakujúc sa občanom. Ako vidno, prechod frontu cez Beňadovo nebol brutálny a občania obišli ešte dobre.

Omnoho horšie to bolo, keď sa nemeckí votrelci beštiálnym činom chceli pomstiť občanom. V utorok po Veľkej noci, 3. apríla len, len, že sa občania Beňadova nedožili hrozného utrpenia. Nemeckí votrelci chceli vypáliť celú dedinu. Večer pred týmto dňom prišli do obce nemeckí vojaci a ubytovali sa v dedine u Ignáca Triebľa (vtedajšieho komisára obce), u Germeka a u Jozefa Páterka, č. d. 17. Tohto využili nepraví partizáni a uprchli (Miša a spol.) a v noci odzbrojili celú skupinu spiacich nemeckých vojakov u Germeka a u Ignáca Triebľa. Po dedine nastal zmätok a ostatní nemeckí vojaci utiekli z dediny. Ráno sa však vrátili i s posilou a vyhrážali sa, že zapália celú dedinu. Občania v strachu a v úzkosti povynášali všetko zo svojich domov aj hospodárske náčinie a dobytok do potoka pod dedinou, v očakávaní toho najhoršieho. Našťastie nestalo sa tak a nemeckí zločinci nestihli urobiť tento beštiálny čin a utiekli pred hroziacim im obkolesením od Červenej armády.

Koniec vojny. Štefan Klimek, Juraj Rambala a Štefan Ondrek boli poverení vyčíslíť materiálne škody spôsobené vojnou. Nemecký Wehrmacht v dedine spôsobil škody vo výške 73 671 Kčs, maďarské vojsko zasa v sume 22 488 Kčs, ale najväčšie škody spôsobili Rusi a to 127 312 Kčs. Materiálne škody utrpelo 71 obyvateľov dediny.

Predsedom Národného výboru sa po odvolanom Ignácovi Triebelovi stal vojnový invalid Ján Bugaj a tajomníkom Ján Majda.

Obecnými hájnikmi, ktorí ochraňovali pôdu a úrodu pred poškodením sú Ľudovít Majdík a František Klimek.

Spolok bývalých urbariaristov kúpil lokalitu Kulášová 13,71 ha za 737 118 Kčs.

Od 16. februára do 25. apríla bolo vyučovanie v škole prerušené kvôli vojnovému frontu, ktorý sa blížil k dedine.

2. júna bola ľudová škola v dedine poštátnená: Štátna ľudová škola. Školu navštevujú žiaci 1.-5. ročníka. Riaditeľom školy je Jozef František Mitter a druhá učiteľka je Anna Olbertová.

Od tohto roku sa začalo zaznamenávať do kroniky množstvo domácich zvierat. Spolu sa chovalo 185 ks hovädzieho dobytka – teľatá, jalovice, kravy, býky. Koní bolo 25 kusov, ošípaných 80 kusov, oviec 70 kusov, kohútov a kúr 302 kusov, 31 husí, iba 7 psov a 2 kozy.

Narodilo sa 15 detí (6 chlapcov a 6 dievčat), zomrelo 8 ľudí. Neuzavrel sa žiadny sobáš.

Rok 1946

Prvé valné zhromaždenie Spolku bývalých urbariaristov po vojne sa konalo 2. apríla. Predsedom sa stal Ignác Triebel, urbársky gazda Serafín Kubalák, pokladník Jozef Majda, zapisovateľom Štefan Klimek. Členmi Florián Páterek, Ján Bugaj, Štefan Páterek, Ján Kampa, Štefan Rydzoň, Jozef Rambala ml., Jozef Rambala, Štefan Ondrek, František Podstrelený, Štefan Majdík, Štefan Triebel

a Jozef Kovál'. Náhradníci sú Jozef Hušla, Štefan Kvasničák, Matej Motýl' st., a Ondrej Čurnek. Spolok hospodári na pôde 73,37 ha z toho je lesov 73,22 ha.

Obecnými hájnikmi sú Štefan Majdík a Jozef Majda.

Bycikel vlastní Matej Motýl', Ján Ondrek, František Majda, Ondrej Podstrelený a Ondrej Páterek.

Voľné učiteľské miesto obsadila Mária Mitterová. Keďže jej manžel riaditeľ František Mitter musel nastúpiť na vojenčinu, stala sa aj riaditeľkou. Ďalšou učiteľkou sa stala Marta Maťaťová z Námestova.

Predseda obce Štefan Ondrek a cirkevný predseda Jozef Majda dali staviteľovi Fábikovi 9000 Kčs za zhotovenie plánu pre postavenie kaplnky v dedine. Pán Fábik peniaze vzal, ale plán nezhotovil.

Počet obyvateľov je 475. Tohto roku sa narodilo 11 detí (5 chlapcov a 6 dievčat). Zomrelo 9 ľudí, zosobášili sa dva páry. V dedine je 73 obývaných domov a 3 sú neobývané. Takmer všetky domy sú drevené, len malá časť je vymurovaná z kvádry alebo tehly.

Rok 1947

Predsedom je Štefan Ondrek a podpredsedom Matej Motýl', obaja majú dôveru ľudí.

Spolok urbariaristov vyťažil 80m³ dreva a predal obchodníkovi Jozefovi Korčekovi z Tvrdošína za cenu 15 410 Kčs.

Učiteľka Zlatica Červeňáková bola dlhšie chorá, preto ju zastupoval a v obidvoch triedach učil riaditeľ František Tomčík. Až v januári prišla na voľné miesto opäť Anna Olbertová.

Najviac prevláda chod hovädzieho dobytku 189 kusov, z toho 36 býkov a 28 kráv sa využívajú k hospodárskemu záprahu na potáhanie. Koní je 29, sviň 53, oviec 76, kúr a kohútov 293, 41 husí, 2 kozy a 11 psov. *V obci pod vedením tajomníka na príkaz okresných činiteľov sa robí celoročná štatistika hospodárskych zvierat. Členovia MNV chodia z domu do domu a spisujú hospodárske zvieratá. Je kontrola, a preto*

každý gazda spravodlivo hlási domáce zvieratá. Niektorí roľníci sa obávajú a nevedia, ako majú hlásiť. Na úradné upozornenie všetci hlásia spravodlivo. Agitátori pomáhajú pri plnení dodávok pre štát účinnou agitáciou.

Mnoho mužov odchádza za prácou na štreku-železničku, do bane do Ostravy, tovární v Martine alebo Rybárpoli v Ružomberku a Dolnom Kubíne, alebo na štátny majer vo Vyšnom Kubíne. Ženy samé pracujú na poliach spolu s deťmi.

Páračky. Zimné večery najčastejšie soboty sa chodí párať perie po domoch. Gazdiná zavolá iné ženy na páračky. V izbe dookola podáva lavice, ženy si posadajú a párajú. Popritom si rozprávajú hocjaké zážitky, historiky a klebety. Motajú sa tam aj deti, lebo radi počúvajú čo sa ženy rozprávajú. Aj mládenci prídu s harmonikou. Serafín Ondrek s chorými nohami vie pekne hrať, toho vozia na saniach ku páračkám. A mladí chlapci a dievčatá sa tam aj tancovať učia.

19. jún Anna Majdová vstúpila do Kongregácie Milosrdných sestier sv. Vincenta-Satmárok, zložila sväté sľuby a prijala meno sestra Gertrúda.

Narodilo sa 12 detí (7 chlapcov, 5 dievčat), zomreli 4 muži a uzavrelo sa 5 manželstiev.

Každé dieťa v dedine po narodení do dvoch týždňov je pokrstené. Krstiť sa chodí do Mútneho. Rodičia dieťaťa ostanú doma a iba krstní rodičia s dieťaťom idú cez kopec do Mútneho. Buď dieťaťko zabalia do košálky a uviažu na chrbát krstnej mame alebo v zime na saniach sa zvezú. Pri odchode z domu krsná mať povie: „*Berieme pohana a donesieme kresťana.*“ Aby novorodenec počas krstu neplakal, do úst mu dávajú cumlík - zabalený kúsok chlebovej kôrky s cukrom v handričke, a to si dieťa cmúľa a upokojí sa. Doma na krštinách nechýbajú príbuzní.

Rok 1948

Tohto ročná zima je naozaj krutá, v januári a februári napadlo oveľa viac snehu ako po iné roky a len ťažko sa dalo vyjsť z chalúp. Do toho prišli veľké vetry a narobili aj 3-metrové záveje.

Predsedom Miestneho národného výboru bol František Klimek, podpredseda Štefan Majdík. Členmi rady MNV sú Ján Bugaj ako referent sociálnej starostlivosti, finančný referent František Majda a hospodársky referent František Fajtčák. Založila sa Komunistická strana Slovenska (KSS). Predsedom sa stal obchodník František Podstrelený, podpredsedom roľník Martin Fajtčák, tajomníkom roľník František Klimek a pokladníkom Ján Bugaj.

V dedine je 74 gazdovstiev, 69 je vedených mužmi a 5 ženami. Na gazdovstve sa pracuje spoločne ako rodina. Celková rozloha pozemkov, na ktorých sa hospodári je 853 katastrálnych jutár.

V štátnej škole sa zriadila neúplná stredná škola. Tú navštevovali tí žiaci, ktorí neodišli študovať ďalej a nemali ukončenú povinnú školskú dochádzku. Riaditeľkou je Mária Mitterová a druhou učiteľkou je Marta Maťaťová. Škola bola malá, plánovala sa nová škola. Kameň, tehla, vápno, dosky, škridľa sú uskladnené v dedine, ale dedinčania sa nevedia dohodnúť, tak sa stavba školy nezačala a materiál sa postupne rozkrádal alebo sa porozbíjal. Posledné kusy tehál odkúpil Jozef Rambala za 16 000 Kčs od obce.

Hostinec sídli v prenajatých pivničných priestoroch rodinného domu č. 59, ktorého vlastníkom je Jozef Kovál.

V dedine sa kolárstvu venujú Ján a Ľudvík Ondrek. Debnárstvu kováč Ignác Triebel. Stolárom, ktorý robí okná Jozef Kovál. Ignác Rambala robí rakvy. Dobré košíky vie pliesť Štefan Lúka s bratom.

Narodilo sa 15 detí (6 chlapcov a 9 dievčat), zomrelo 8 ľudí a sa 11 manželstiev.

Rok 1949

Spolok urbariaristov vyťažil 120 m³ dreva a predal ho Ignácovi Triebelovi v hodnote 16 495 Kčs.

Škola je v zlom stave, nevyhovuje technicky ani hygienicky. Je to len jedna učebňa, ktorá je malá a tmavá. Navyše školskú budovu poškodil v tomto roku požiar. Od nedostavaného komína sa chytila povala. Vďaka duchaprítomnosti

učiteľov a dedinčanov sa oheň rýchlo uhasil. MNV požiadalo o povolenie na výstavbu novej budovy školy.

Miestna osvetová rada nacvičila s 16 až 18 ročnými deťmi divadelnú hru „Klinkáš Martinko“. Hra mala veľký úspech. Neskôr nacvičili ešte hru od Terézie Vansovej „Svedomie“.

Každoročne sa konajú oslavy pod vedením školy, a to vo februári „Vítazný február“, potom sviatok pracujúci 1. máj, ďalej pripomienka veľkej ruskej revolúcie 28. október, taktiež 7. november – vznik SSSR. Téma osláv je pripomenutie občanom, aký veľký význam má SSSR pre vznik ČSR.

21. august Mária Zvrteľová, dcéra Jozefa a Márie, vstúpila do Kongregácie Milosrdných sestier sv. Vincenta – Satmárok, zložila sväté sľuby a prijala meno sestra Filoména.

24. august Cecília Rambalová dcéra Jozefa a Kataríny rod. Kampovej zložila sväté sľuby u Školských sestier de Notre Dame a prijala meno sestra Mária Serafína.

Obytných domov 73, neobytných 3. Narodilo sa 26 detí (14 chlapcov a 12 dievčat). Zomrelo 9 ľudí a uzavrelo sa jedno manželstvo.

Rok 1950

Sčítanie obyvateľstva po 2. svetovej vojne. V dedine žije 430 obyvateľov, ktorí bývajú v 75 domoch.

Spolok bývalých urbariaristov odpredal pílu Šimonovi Ondrekovi.

Hasičmi v dedine sú Jozef Zvrteľ, Rudolf Babečka, Štefan Protuš, Pavol Sadlák, Martin Ondrek, Karol Bugaj a Vendelín Ondrek. Veliteľom je Jozef Páterek. V marci vypukol požiar a spôsobil veľké škody na rodinnom dome a zadných stavoch Štefanovi Kováľovi, č. d. 73. Našťastie požiarnici stihli zabrániť šíreniu požiaru na ďalšie domy. *Bolo začiatkom marca, keď sa po našej dedine ozývalo to strašné slovo „horí“.* Občania z dediny, hoci bola zima dostavili sa mnohí ľahko oblečení, ba i bosí, na miesto nešťastia, len aby čím skôr zlikvidovali toho hrozného hosta. Chlapci

dovliekli za pár minút striekačku, aby čím skôr zastavili cestu zúrivým plameňom. Tohto boja o život a smrť zúčastnili sa i ženy a svojou obetavou prácou urobili kus roboty. Nosily vodu v hrncoch, v drevených putňach a vo vedrách zo studieň na miesto nešťastia. Ľudia, ktorí nemali náčinia na hasenie posháňali lopaty a hádzali hrudy snehu do ohňa. Bola to práca veľmi úmorná už i preto, lebo zem bola zamrznutá a sťažovala pohyblivosť a znižovala rýchlosť ľuďom pri svojej práci. Po viac ako hodinovej úmornej a sebaobetavej práci za pomoci stiekačky podarilo sa oheň lokalizovať – zničiť. K tomu pomohla i šťastná náhoda, že nebolo žiadneho vetra.

Ondrej Podstrelený vykupoval lesné plody doteraz. Rozhodol sa skončiť s touto robotou.

15. marca sa zákonom zrušili súkromné obchody. Jeden súkromník s potravinami bol na dolnom konci dediny a to František Podstrelený, ktorý prevzal obchod po svojich rodičoch. Druhý súkromník bol trochu poniže ako v prostred dediny a to Ján Bugaj, vojnový invalid. Jeho obchod bol nadobro zrušený. Obchod Františka Podstreleného bol poštátnený a premenovaný na „Budúcnosť“, vedúcim predajne sa stal jeho pôvodný majiteľ.

Od 1. januára budúci novomanželia musia týždeň pred svadbou uzavrieť civilný sobáš na MNV ale bez pohostenia. Potom môžu mať aj sviatostný sobáš v kostole a po ňom i svadobnú hostinu.

Riaditeľkou sa stala Ľudmila Sameljaková. Druhým učiteľom bol Jozef Maloščík. Riaditeľka organizovala programy pri príležitosti vzniku SSSR, Víťazný február či 1.máj.

16. jún Mária Rambalová, dcéra Jozefa a Kataríny rod. Kampovej zložila sväté sľuby v rehoľnom ráde Školských sestier de Notre Dame a prijala meno sestra Mária Justícia.

19. júl Apolónia Podstrelená, dcéra Jozefa a Kataríny, vstúpila do Kongregácie Milosrdných sestier sv. Vincenta- Satmárok tak ako jej rodáčka sestra Gertrúda. Apolónia prijala sväté sľuby a meno sestra Zita.

23. decembra je rodák Anton Páterek vysvätený za kňaza v Lateránskej bazilike v Ríme. Na druhý deň 24. decembra mal primičnú sv. omšu v Kaplnke svätej Cecílie v Katakombách svätého Kalixta, na oltári nad hrobom sv. Cecílie, tak ako

to sľúbil svojej sestre Cilke v liste. „*Železná opona*“ je nepriechodne uzavretá a nedovolila Antonovi sa vrátiť domov.

Tohto roku sa narodilo 24 detí (11 chlapcov a 13 dievčat). Zomreli 4 a do manželstva vstúpili tri páry.

ZOZNAM RICHTÁROV a STAROSTOV

1900-1905	richtár Štefan Triebel', podrichtár Ondrej Klimek
1906-1908	richtár Štefan Dulla, podrichtár Štefan Klimek
1909-1911	richtár Štefan Klimek, podrichtár Jozef Rydzoň
1914	richtár Štefan Klimek, podrichtár Jozef Rydzoň
1919 -1922	richtár Ján Podstrelený
1922-1924	starosta Ján Podstrelený
1924	starosta Ján Podstrelený, zástupca Jozef Pepucha
1929	starosta Ján Podstrelený
1929	starosta Ján Bugaj
1936 – 1938	starosta Ján Bugaj
1941	vládný komisár Ignác Triebel'
1944	starosta Ignác Triebel', zástupca Štefan Ondrek
1948	predseda MNV František Klimek, podpredseda Štefan Majdík

ZOZNAM KŇAZOV, ktorí sú spájaní s Beňadovom

1894 – 1905	Vendelín Grappa
1905 - 1924	Anton Kovalčík
1924 - 1931	Jozef Novotný
1931 - 1932	Daniel Arvay
1932 - 1937	Ján Koperdán
1937 - 1965	Jozef Gočal